

Núm. 70

estiu 2002

Notícies

Treballs i preparatius pel IV Congrés Català de Sociologia

Membres de la junta de l'ACS estan treballant com a coordinadors pel proper congrés català de sociologia, que està previst que se celebri el mes de març del 2003. Es tracta de Xavier Godàs i Elisenda Ros, recolzats per Eulàlia Solé i Paquita Sanvicén. A més, s'ha dut a terme una primera proposta pel comitè científic que s'ha notificat als membres escollits.

Seguint la línia del congrés anterior es tractarà d'un congrés monogràfic. El tema d'aquesta edició és *Poder i societat civil*.

Presentació de la primera fase de l'estudi *El moviment a les Terres de l'Ebre*

El darrer 6 de març es presentà a la seu de l'Institut d'Estudis Catalans la primera fase de l'estudi *El moviment a les Terres de l'Ebre*, realitzat per l'equip que compona el Grup d'Anàlisi de l'Acció Col·lectiva i dels Moviments Socials. L'acte fou presentat pel President de l'ACS, el Sr. Carles Prats; moderat pel Dr. Joan Costa; el director de l'estudi, Dr. Josep Pont, el qual explicà la metodologia de la recerca i les conclusions a les que ha arribat l'estudi; i contà amb la presència del portaveu de la Plataforma de Defensa de l'Ebre, el Sr. Manolo Tomàs.

SUMARI

Notícies: Treballs preparatius pel IV Congrés Català de Sociologia. Presentació de la primera fase de l'estudi *El moviment a les Terres de l'Ebre*. Grup d'Anàlisi de l'Acció Col·lectiva i dels Moviments Socials. Projectes iniciats. Sopar-col·loqui: *La vellesa que tenim i la que ens espera*. Constitució d'un nou grup de treball.

Visites del Curs: *La Recerca Sociològica a Catalunya (VII)*

Publicacions dels socis.

Convocatòries.

Coordinació: Josep Pont i Carles Gironès.

Secretaria: Montse Camps

Societat Catalana de Sociologia

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

M. Aurèlia Capmany, 14, 08001 Barcelona

Tels. 93 3248581/85

Fax: 93 270 11 80

Correu electrònic: scs@iec.es

Plana web: www.iec.es/scs

A l'acte hi assistiren un gran nombre de socis de l'Associació Catalana de Sociologia, així com ciutadans i representants d'altres entitats interessades amb el fenomen. Es va convidar a participar-hi a totes les forces polítiques presents al Parlament de Catalunya, amb la presència dels Diputats de PSC-CpC, ERC, IC-V. Posteriorment s'inicià un debat amb la participació dels assistents.

En un auditori ple de gom a gom, el dia 11 de juny es presentà el mateix estudi a l'Auditori Felip Pedrell de l'Ajuntament de Tortosa i contà amb la presència de l'Alcalde de Tortosa, Il·lm. Sr. Joan Sabaté Borràs, amb el director de l'estudi Josep Pont, el President de l'ACS Sr. Carles Prats i amb la moderació del Sr. Joan Costa. De nou es va comunicar l'acte a totes les forces polítiques, amb l'assistència de la Senadora d'ERC de la província de Tarragona i un Diputat del PSC. Al final de l'acte s'inicià entre els assistents un interessant debat entorn a les perspectives d'aquest moviment social.

Grup d'Anàlisi de l'Acció Col·lectiva i dels Moviments Socials. Projectes iniciats.

El Grup d'Anàlisi de l'Acció Col·lectiva i dels Moviments Socials, format per socis i sòcies de l'Associació Catalana de Sociologia, ha endegat la continuació del projecte iniciat l'any 2001, *El moviment a les Terres de l'Ebre. Anàlisi de la mobilització*, gràcies a una beca de recerca concedida a aquest grup per la Fundació Jaume Bofill. Aquest estudi, que té una durada de vuit mesos, es realitza dins del marc de l'Institut d'Estudis Catalans.

Igualment, el mateix grup d'estudis ha iniciat el projecte *Alternatives de desenvolupament i de gestió a la Comarca de la Segarra. El cas de l'empresa LEAR*, gràcies a un ajut per a la recerca concedit a aquest grup pel Consell Comarcal de la Segarra. Està previst que aquest estudi finalitzi la propera tardor i es realitzi dins del marc de l'Institut d'Estudis Catalans.

La segona fase de l'estudi *El moviment a les Terres de l'Ebre. Anàlisi de la mobilització*, se centra en els següents aspectes:

1. Continuació en l'anàlisi de noves fases del moviment com la institucionalització o la dissolució del moviment;
2. L'anàlisi de l'estratègia de futur -en vistes a les eleccions de l'any 2003-, els pactes estratègics amb altres moviments socials a Catalunya, com la Plataforma de Les Gabarres;
3. L'estudi exhaustiu sobre els nivells *micro* i *macro* del moviment, és a dir, els elements sociològics que configuren la vinculació entre l'acció i l'estructura. En aquest punt, es proposa analitzar la composició social dels participants en el moviment;
4. Aprofundiment de la hipòtesi sobre l'emergència dels moviments socials en l'actual fase de globalització;
5. La detecció dels posicionaments i alternatives sobre el PHN entre els actors i líders que pertanyen al moviment..

Per altra banda, el tancament de la factoria de components d'automòbil LEAR a la localitat de Cervera significa la pèrdua de 1.250 llocs de treball directes i un nombre encara no determinat d'indirectes. Aquest tancament significa una profunda reestructuració del sector productiu industrial de la ciutat de Cervera, de la Comarca de la Segarra i d'altres comarques limítrofes.

El projecte *Alternatives de desenvolupament i de gestió a la Comarca de la Segarra. El cas de l'empresa LEAR*, té com a objectiu analitzar el procés de tancament de la factoria i les possibles alternatives que sorgeixen per part dels treballadors i treballadores afectats. S'analitzaran els següents aspectes:

- 1) Les propostes d'auto-ocupació de les dones de l'empresa LEAR.
- 2) La situació de les petites empreses artesanals i familiars de la Comarca.
- 3) La gestió de les alternatives per als aturats i els plans estratègics de desenvolupament per part dels agents socials;

- 4) Estudi de les necessitats formatives dels treballadors/res de la Comarca

Josep Pont Vidal

Sopar-col·loqui: *La vellesa que tenim i la que ens espera.*

El dia 25 d'abril passat, coincidint amb la presentació del número 16 de la Revista Catalana de Sociologia: *L'envelliment i la gent gran*, es va celebrar un sopar-col·loqui amb els autors del monogràfic i prop d'una trentena de persones interessades en el tema.

Tal com estava previst, els col·laboradors de la revista -membres del Col·lectiu Sóc Vell, del Col·legi de Doctors i Llicenciats en Ciències Polítiques i Sociologia de Catalunya, i del Grup d'Estudis sobre la Vellesa (GeV), del Departament de Sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona- es van dividir en grups per coordinar les tres taules temàtiques enunciatades per debatre sobre *La vellesa que tenim i la que ens espera: La imatge de la vellesa en la societat actual i perspectiva de futur; Gènere i vellesa, i Polítiques socials de la vellesa.* La resta dels assistents es van anar incorporant a les taules, d'acord amb els interessos particulars de cadascú.

Partint de les seves experiències de recerca, els coordinadors van fer una breu introducció als temes proposats, i ràpidament tothom va començar a dir-hi la seva i a contrastar amb els altres els seus punts de vista.

Després del sopar, es va fer una posada en comú dels diferents comentaris que havien anat sorgint a les taules. El nou rol social que està redissenyant i assumint la gent gran i la seva imbricació en el teixit comunitari, els drets i deures, els interrogants ètics, el paper de la família i de les administracions, etc. Tots partíem d'una mateixa consigna: l'envelliment no és un fenomen catastròfic, sinó una nova realitat que planteja reptes molt importants al conjunt de la societat i que s'han d'encarar

necessàriament amb optimisme i imaginació. Nosaltres ja ens hi hem posat, i la impressió més gratificant de la vetllada va ser la constatació que no estàvem sols. Des d'aquí volem aprofitar per agrair novament la seva presència a tots els assistents, i animar-los a seguir treballant en aquest camp.

Maria Pia Barenys

Constitució d'un nou grup de treball.

Seguint el propòsit establert en el programa de l'actual junta, d'oferir el suport a la la formació de grups de recerca, s'ha constituït el grup de treball Població i Territori, a càrrec de Costa i Domingo. Bàsicament, el grup investigarà la distribució territorial i urbanística de Catalunya.

Visites del curs *La recerca sociològica a Catalunya (VII).*

Continuem publicant en aquestes planes els treballs de resum sobre les sessions del curs *La recerca sociològica a Catalunya*, actualment anomenat *Curs Raimon Bonal* que enguany se celebra en la seva quarta edició. Aquests textos provenen de la primera convocatòria del curs i varen realitzar-se a iniciativa dels mateixos alumnes del curs. Des d'aquest butlletí pensem que pot ser útil divulgar-ne el seu contingut més àmpliament a través d'aquestes pàgines. Entenem que, a part de mostrar el treball que es fa al curs, també és bo que es doni a conèixer els centres que han ajudat a fer-lo possible, en quant a les recerques i les activitats que s'hi duen a terme. A continuació s'ofereix el resum de la visita realitzada al Gabinet d'Estudis Socials, realitzada el 6 de maig de 1999.

1. Origen del centre i circumstàncies que varen afavorir la seva creació.

Els seus orígens daten dels anys vuitanta. Comencen essent un equip interdisciplinari compost per sociòlegs, historiadors, economistes i treballadors socials, tot desenvolupant un treball sociològic en l'àmbit de la política social.

Diverses persones (àmbits de procedència diferents i de treballs diferents) funcionen un parell d'anys com a associació i empresa que treballa en el mercat. Es tracta d'agafar confiança, amb interessos en els diferents camps de treball. Durant dos anys treballen en condicions mínimes d'espai, els Ajuntaments en aquests moments es trobaven despallats dins de l'àmbit local.

2. Estratègies, dificultats i viabilitat del projecte inicial.

El GES es proposava treballar en l'àmbit de la política social. Es va incorporant gent, i altres es donen de baixa. Es comença a treballar dins l'àmbit social (en aquells moments els ajuntaments volien saber la realitat social on es trobaven).

En primer lloc es constitueixen en cooperativa i s'obren a l'Estat Espanyol (País Basc, Galícia) en afers socials, INSERSO, etc. Un element important: calia reconduir les necessitats del client ja que en un principi volien saber de tot, no estaven acostumats a formular demandes, *calia educar-los* (ajuntaments, diputacions, comunitats autònomes). El GES no estava disposat a acceptar qualsevol demanda; calia, doncs, fer la demanda explícita. Es varen perdre i guanyar clients. Alguns d'ells continuen fidels en l'actualitat.

Brussel·les vol dir Europa, l'Estat Espanyol estava a punt d'ésser europeu de ple dret. Llavors es va optar per l'Europa Social. Encara que cal ressaltar que el GES també té clients d'entitats a nivell de barri.

3. Plantejaments teòrics i metodològics de la recerca que es porta a terme.

A l'equip són 11 persones en plantilla més la gent que entra i surt en funció del treball a realitzar (equip flotant). El tema social i el tema econòmic van lligats. S'opta per projectes Europeus que donen més entrades econòmiques.

L'equip promotor es defineix com a utòpic (*vam mamar els anys seixanta*) però també es defineix alhora com a pragmàtic. La manera de conjugarlo és buscar un comptable *no utòpic* i aquest aportarà la vessant pragmàtica.

L'esperit utòpic es veu en l'esmentat recolzament a les entitats de barri. En aquest àmbit no es tracta només de reivindicar, sinó de construir un esperit de lluita. D'aquestes entitats no es rep subvenció. Per tant no es pot viure només de recolzar les entitats de base però és necessari donar-los suport. Cal recolzar la societat civil, és la societat la que ha de viure en Benestar. *En aquest aspecte no som neutrals*, manifesten.

Editen algunes publicacions que no resulten rentables, però que es manté perquè donen un servei i a la vegada és un prestigi pel GES. És un sector difícil i tenen com a competidors la universitat, però aquesta té afortunadament un nivell baix en aquest àmbit.

També es proporciona assessorament tècnic a l'administració pública i a algunes entitats significatives com per exemple la Creu Roja. Finalment cal dir que a nivell de recerques d'àmbit europeu estan permanentment presents a Brussel·les, Berlín, Luxemburg, Roma i París.

Per acabar aquest apartat, dir que en moments favorables els salaris s'han revertit en capitalitzar la cooperativa.

4. Exemples concrets de la recerca.

La demanda primer es treballa i s'educa. Per exemple: el Programa de Renda Mínima que s'introdueix al País Basc. En aquests moments totes les comunitats autònomes tenen el PIRMI i

ells varen ser els primers en introduir-lo a la península.

Un fenomen general és que cada vegada més existeixen col·lectius de gent que cal re-situar dins el mercat laboral. L'estratègia consisteix en no estar passius, en ocasions mostrant la necessitat existent.

Som observadors. S'està al tanto ahora d'una cooperativa d'iniciativa social Italiana o de les empreses d'inserció a França. Es tracta de conèixer el que es fa a l'exterior i intentar traslladar-ho. Cal ser xafarders, s'ha d'anar pel món preguntant, observant i arxivant l'informació.

Com s'ha dit, el problema de finançament es dona en els 3 o 4 primers anys. Actualment es rep més demandes de les que es pot assumir i ara ens podem permetre el luxe de dir no, ja s'ha obert un mercat. També comenten el següent: *En aquest moment dediquem esforços no només a assumir encàrrecs sinó a fer treball de cara a les demandes del futur. Estem oberts a què s'incorpori més gent.* Així doncs és important anar més endavant del que et demana el client, per exemple en el camp de l'avaluació. En aquests moments s'està proposant l'auditoria social gratuïta a les ONGs, que es fa a Europa, però aquí encara no hi ha demanda.

Auditoria: Mesura des de la satisfacció dels treballadors de l'àmbit, a les entitats de l'entorn, el ressò social, com es veu l'institució des de dintre i des de fora = valor afegit, diagnòstic social que permet establir la perspectiva futura. Mai es pot fer de manera individual, és més qualitatiu que quantitatiu, es valora la satisfacció social.

Metodologia: no es fa discriminació, ni de línia, ni d'autors, si de cara al tipus de treball que es realitzarà. Ve determinat per la demanda més una discussió de l'equip que som els que estem en el camp de la recerca.

En algun treball el poder de decisió és mínim. A *l'Enquesta a la joventut de Catalunya* els termes a estudiar venen donats. En funció de la demanda la metodologia bé molt determinada,

però són més propicis a una metodologia més qualitativa. Es donen casos que la recerca no es pot negociar gaire però sí la metodologia. Naturalment, és important definir conceptes en tot moment. A Galícia va ser necessari fer històries de vida per a definir o establir els conceptes.

Altres maneres d'accedir a treballs són els concursos públics. També fan de fer de mediadors entre entitats de base i administració.

FITXA

GABINET D'ESTUDIS SOCIALS (GES)

C/ Aragó, 281, 2-2a 08009-Barcelona

Telèfon: 93/ 215 88 15

Correu electrònic:

Entrevista realitzada a Joan Barney i Joaquim Aiguabella

Publicacions dels socis

JOSEP PONT; RAFAEL INIESTA (2002). *Tras la utopía. Historia del movimiento de los trabajadoras españolas.* Edicions Flor del Vent, Barcelona, 414 pàgs.

Els autors d'aquest llibre es plantegen la següent pregunta: podem ser capaços d'intepretar correctament el món actual en el que vivim sense conèixer els orígens de les idees, les lluites i els avenços dels moviments socials?. En el cas del moviment obrer, ha estat durant més d'un segle el principal subjecte històric de canvi i de transformació social.

El llibre té un objectiu complex: oferir al lector o lectora una aproximació sobre la història del moviment obrer espanyol des dels seus orígens en les primeres dècades del segle XIX fins els inicis del segle XXI, en ple procés de

globalització mundial de l'economia i del moviment obrer, dels sindicats i dels moviments socials.

Partint d'una anàlisi multidisciplinària en el que es combina la història social i la sociologia, els autors d'aquest llibre han pretès fer-lo d'una forma didàctica i pedagògica, estructurant-lo en capítols que permeten accedir al seu estudi de forma independent. A cadascun dels capítols, s'ha seguit un ordre cronològic dels aconteixements.

Convocatòries.

Màsters i posgraus en Acció Social de la Fundació Pere Tarrés, curs 2002-2003.

- Intervenció socioeducativa amb infants, adolescents i joves en risc o conflicte social.
- Resolució de conflictes
- Formació d'assessors personals (especialistes en counselling).
- Intervenció social en l'àmbit de la salut mental.
- Expert.
- Gestió de residències i serveis per la gent gran.
- Violència familiar: Anàlisi i abordatge des de la intervenció multidisciplinària.
- Treball social i educatiu amb immigrants.
- Direcció i gestió de serveis socials.

L'adreça és: C/ Entença, 157 08029-Barcelona
Tel: 934 10 16 02 Fax: 934 39 45 15
if@fperetarres.org

Quart simposi sobre llengua, educació i immigració. *El tractament de la diversitat: qüestions organitzatives.* Universitat de Girona. Dies 21, 22 i 23 de novembre.

Aquest simposi vol ser un espai de reflexió i formació sobre aspectes de la diversitat als

centres educatius, en un moment en què la proximitat d'una nova llei pot trastocar els referents que hem tingut fins ara.

Secretaria del Simposi.
Institut de Ciències de l'Educació. Universitat de Girona. Pl. Sant Domènec, 9 17071-GIRONA
Tel: 972 41 87 02/03 Fax: 972 41 82 47
http:// www.udg.es/ice ice@udg.es

Máster en Cooperación al Desarrollo Sostenible y en Ayuda Humanitaria. Curs 2002-2003. Universidad Pontificia de Comillas.

Formació bàsica polivalent i especialització opcional: com agents de desenvolupament sostenible o com a operadors en les situacions de crisi humanitàries.

Informació: Tel: 91 734 39 50 Ext: 25-26
Fax: 91 734 45 70

Direcció del curs: raparicio@iem.upco.es
Coordinació: pqtavira@iem.upco.es
Secretaria: emorales@iem.upco.es

Ageing societies, new sociology. The 6th conference of the european sociological association. 23-26 de setembre. Múrcia (Espanya).

Publicacions dels socis

- Qualsevol ressenya de les publicacions, estudis o investigacions dels nostres socis serà ben rebuda i publicada.
- Si desitgeu publicar un article, poseu-vos en contacte amb la Junta o amb la secretaria de l'ACS.
- També exposarem qualsevol informació sobre jornades, congressos, seminaris i cursos d'interès que ens feu arribar.
- Us quedarem agraïts de qualsevol comentari o suggeriment que vulgueu fer-nos.

Fitxa d'inscripció

Nom.....Cognoms.....

DNI..... Adreça.....

Codi Postal..... Localitat.....

Tel. .... Correu electrònic .....

Quota Anual: 42€ Estudiants i llicenciats des del gener 1998: 12€

Dades per a la domiciliació

Banc o Caixa ..... Codi ..... Signatura:

Agència ..... Codi .....

Nº. Compte .....

Data.....

També podeu fer l'ingrés al compte núm. 2100-0963-62-0200027465 de "la Caixa" que té l'Associació Catalana de Sociologia. Per a qualsevol consulta adreceu-vos a:
Tels. 93 3248581/85. Correu electrònic scs@iec.es